Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Realisatie
Energietransitie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 12 oktober 2026
Betreft Voorstel van wet tot Wijziging van de Omgevingswet, Algemene wet bestuursrecht en de Wet windenergie op zee ter implementatie van onderdelen van de met Richtlijn 2023/2413 gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (REDIII, vergunnen) (36872)

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_RE / 108548799

Uw kenmerk
26/27 36872 C

Bijlage(n)
1

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u de nota naar aanleiding van het tweede verslag inzake het bovenvermelde voorstel aan.

Hoogachtend,

Jo-Annes de Bat
Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Realisatie
Energietransitie

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_RE / documentId

36 872 Wijziging van de Omgevingswet, Algemene wet bestuursrecht en de Wet windenergie op zee ter implementatie van onderdelen van de met Richtlijn 2023/2413 gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (REDIII, vergunnen; 'Verzamelwet KGG 2026')

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEEDE VERSLAG
Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het door de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei uitgebrachte tweede verslag over het voorstel van wet tot wijziging van de Omgevingswet, Algemene wet bestuursrecht en de Wet windenergie op zee ter implementatie van onderdelen van de met Richtlijn 2023/2413 gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (REDIII, vergunnen). Het betreft enkele vervolgvragen van de fractieleden van de BBB.
In deze nota naar aanleiding van het verslag ga ik in op de vragen en opmerkingen van de fractieleden van de BBB in het verslag.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

1. *De regering stelt in de beantwoording dat de inspraak van omwonenden geborgd is doordat zij zienswijzen kunnen indienen bij de aanwijzing van een versnellingsgebied via een plan-MER. Hoe realistisch is het volgens de regering dat betrokkenen op dit abstracte planniveau al kunnen overzien wat de concrete impact (zoals geluidsoverlast, slagschaduw of microplastics) van een specifieke windturbine zal zijn? Erkent de regering dat het schrappen van project-MER de inspraak van omwonenden in de praktijk uitholt? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.*

Het is niet zo dat dit wetsvoorstel de inspraak van omwonenden uitholt. De inspraak bij de aanwijzing van een versnellingsgebied en de inspraak bij de vergunningverlening voor een concreet project hebben een verschillend karakter. Bij de aanwijzing van een versnellingsgebied wordt op planniveau beoordeeld welke gebieden geschikt zijn voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie en welke milieueffecten daarbij kunnen optreden. Omwonenden kunnen hierover zienswijzen indienen.
Het is niet de bedoeling dat op dit abstractere planniveau alle concrete effecten van bijvoorbeeld een specifieke windturbine al volledig kunnen worden beoordeeld. Effecten die afhankelijk zijn van de precieze locatie, omvang, inrichting en uitvoering van een project worden bij de beoordeling van het concrete project betrokken. Daarbij blijft het toepasselijke wettelijke beoordelingskader van de omgevingsvergunning van toepassing en de daarbij behorende rechtsbescherming met mogelijkheid tot beroep.
Het vervallen van een afzonderlijke project-mer leidt daarom niet tot het vervallen van inspraak of van de beoordeling van milieueffecten. De richtlijn voorziet binnen versnellingsgebieden in een voorafgaande milieubeoordeling van het gebied en in een screening van concrete projecten. Wanneer uit die screening blijkt dat een project waarschijnlijk aanzienlijke nadelige milieueffecten zal hebben die niet bij de beoordeling van het versnellingsgebied zijn vastgesteld, zijn aanvullende maatregelen aan de orde, of kan alsnog een projectmer vereist zijn.
Het kabinet verwacht dat er vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, gelet op de kleine meerwaarde die deze gebieden bieden. Dit is toegelicht

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Realisatie
Energietransitie

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_RE / documentId

in Kamerbrieven en in de memorie van toelichting[1] bij het wetsvoorstel. Overigens is het zonder REDIII al mogelijk een uitgebreide planmer uit te voeren, om zo de onderzoekslast in de projectfase te verkleinen. Voor de inspraak maakt dit ook geen verschil. De omgevingsvergunning blijft van toepassing, zoals hierboven geschetst.

2. *Het wetsvoorstel merkt hernieuwbare energie per definitie aan als 'hoger openbaar belang' en dienend aan de volksgezondheid. De afstandsnorm voor windturbines is door de regering vastgesteld op tweemaal de tiphoogte. Wat betekent dit voor de daadwerkelijke, directe gezondheidsklachten die omwonenden op het platteland ervaren door laagfrequent geluid, microplastics en slagschaduw? Welke wettelijk afdwingbare normen garanderen dat 'mitigerende maatregelen' door de regering niet ondergeschikt worden gemaakt aan het behalen van duurzaamheidsdoelen?*

De REDIII merkt hernieuwbare energieprojecten inderdaad aan als een project van "hoger openbaar belang". Dit maakt de ADC-toets (Alternatieven - Dwingende reden - Compensatie) makkelijker te doorlopen. De 'dwingende reden' is hiermee namelijk ingevuld. Deze toets vindt zijn grondslag in art. 6 lid 4 Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) en is bedoeld om zeer belangrijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld duurzaamheidsprojecten, tóch mogelijk te maken, ook als zij naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een of meerdere Natura 2000-gebieden.
De REDIII heeft geen gevolgen voor bestaande milieu-en gezondheidsnormen. Het vaststellen van een afstandsnorm voor windturbines is geen onderdeel van onderhavige richtlijn of wetsvoorstel.

3. *In de antwoorden wordt aangegeven dat voor de uitsluiting van SMR's (kleine modulaire kernreactoren) sprake is van een 'zuivere implementatie' van de Europese richtlijn. Waarom kiest de regering er niet voor om nationaal vergelijkbare vergunningsversnellingen in te stellen voor SMR's en andere stabiele energievormen?*

De richtlijn biedt geen ruimte voor een ruimere implementatie. SMR's vallen buiten de definitie die de richtlijn hanteert voor hernieuwbare energie.

4. *De regering bevestigt dat financiële compensatie voor natuurschade uitsluitend is toegestaan voor hernieuwbare-energieprojecten en niet kan worden uitgebreid naar woningbouw of PAS-melders. Waarom kiest de regering ervoor om commerciële energieontwikkelaars de mogelijkheid te bieden om natuurschade te kunnen 'afkopen', terwijl PAS-melders en projectontwikkelaars dat niet mogen?*

De richtlijn biedt geen ruimte voor financiële compensatie bij andere typen projecten. Het kabinet maakt met dit wetsvoorstel geen onderscheid tussen commerciële energieontwikkelaars, PAS-melders en projectontwikkelaars. Zij kunnen allen natuurschade elders compenseren, als die schade het gevolg is van

[1] Kamerstukken I, 2025/26, 36872 nr3, Beslisnota en Memorie van toelichting

projecten binnen versnellingsgebieden gericht op de ontwikkeling van wind- en fotovoltaïsche zonne-energie.
Overigens is die compensatie afhankelijk van veel voorwaarden. Zo kunnen bijvoorbeeld alleen effecten gecompenseerd worden die onbekend waren bij het aanwijzen van het versnellingsgebied (na een uitgebreide mer). Het kabinet verwacht dat er vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, gelet op de geringe meerwaarde die deze gebieden mogelijk bieden.

5. *De regering schuift de zware onderzoekslast (de plan-MER) door naar gemeenten en provincies en laat de financiële middelen en menskracht over aan de lokale afweging. Erkent de regering dat kleine plattelandsgemeenten met een beperkte ambtelijke capaciteit hierdoor wellicht overhaast versnellingsgebieden gaan aanwijzen óf vastlopen? Welke financiële compensatie stelt de regering beschikbaar voor deze gemeenten?*

Het kabinet verwacht niet dat deze effecten zullen optreden. Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel zijn de decentrale overheden betrokken. Praktische informatie voor bevoegde gezagen wordt gegeven via de website van RVO. Overigens verwacht het kabinet dat er praktisch geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, omdat de toegevoegde waarde te klein is. Dit is toegelicht in Kamerbrieven en in de memorie van toelichting[1] bij het wetsvoorstel. Het geschetste probleem voor gemeenten zal zich ook om die reden dus hoogstwaarschijnlijk niet voordoen.

6. *Hoewel de regering erkent dat er sprake is van ernstige invoedingscongestie door zonne- en windenergie, wil zij toch blijven versnellen. Waarom worden vergunningen versneld voor energieprojecten waarvan de stroom het net niet op kan? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.*

De energietransitie dient verschillende doelen. Het draagt bij aan het tegengaan van klimaatverandering, een sterker concurrentievermogen en het vergroten van de energiezekerheid en strategische autonomie. Dat deze transitie gepaard gaat met congestie, vermindert de noodzaak om deze doelen te behalen niet. Het leidt wel tot de noodzaak de infrastructuur die nodig is om deze congestie tegen te gaan versneld aan te leggen. Deze richtlijn biedt daarom ook voor infrastructuur versnellingsmogelijkheden.

7. *Als natuurschade financieel wordt gecompenseerd via artikel 13.6a van het wetsvoorstel, wordt de zorg voor het daadwerkelijke natuurherstel neergelegd bij het bevoegd gezag. Hoe gaat de regering controleren of deze gelden ook daadwerkelijk natuurherstel opleveren?*

Het bevoegd gezag moet ervoor zorgen dat de compensatie van natuurschade daadwerkelijk plaatsvindt, op kosten van de initiatiefnemer van het hernieuwbare-energieproject. Door middel van een programma voor het behoud of herstel van de staat van instandhouding van soorten of habitats, wordt gewaarborgd dat deze gelden ook daadwerkelijk natuurherstel opleveren.

8. *Is het mogelijk om waterschappen en drinkwaterbedrijven een wettelijk vetorecht te geven bij het aanwijzen van versnellingsgebieden, zodat zij*

de kwaliteit van het grondwater kunnen beschermen? Zo ja, is de regering bereid om dit te doen?

Een afzonderlijk wettelijk vetorecht voor waterschappen en drinkwaterbedrijven is niet nodig. Bij de aanwijzing van versnellingsgebieden moet een uitgebreide planmer worden uitgevoerd, waarbij ook de gevolgen voor water en grondwater worden betrokken. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat versnellingsgebieden worden aangewezen die al zijn aangewezen als drinkwaterwinningsgebied, als de beoogde hernieuwbare-energieprojecten leiden tot verslechtering van de waterkwaliteit. Daarnaast blijft voor concrete hernieuwbare-energieprojecten de omgevingsvergunningplicht en het daarbij behorende wettelijke beoordelingskader van toepassing. Daarmee blijven de relevante water- en grondwaterbelangen ook bij de verdere uitwerking en vergunningverlening gewaarborgd.
Een versnellingsgebied betekent dus niet dat projecten zonder verdere beoordeling of vergunning kunnen worden gerealiseerd. De aanwijzing van het gebied en de vergunningverlening voor concrete projecten zijn afzonderlijke stappen, waarbij de geldende milieuregels van toepassing blijven. Daarbij creëert het wetsvoorstel geen extra mogelijkheden voor het toelaten van bijvoorbeeld installaties voor geothermie. Het voorziet alleen in versnelling van procedures en het verleggen van beoordelingsplichten naar planniveau in plaats van projectniveau.
Het kabinet verwacht overigens dat er vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, gelet op de kleine meerwaarde die deze gebieden bieden.

9. *Hoe voorkomt de regering dat deze versnellingswetgeving het maatschappelijk draagvlak in de regio verder verslechterd? Is de regering bereid om een minimaal percentage lokaal eigendom (bijvoorbeeld 50% voor omwonenden en lokale gemeenschappen) op te nemen bij het aanwijzen van versnellingsgebieden, zodat de opbrengsten in de regio blijven en niet wegvloeien naar buitenlandse investeerders? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.*

Het kabinet verwacht dat er vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, gelet op de kleine meerwaarde die deze gebieden bieden.
De verplichting om een minimaal percentage lokaal eigendom op te nemen voor hernieuwbare-energieprojecten is geen onderdeel van deze richtlijn. In het Klimaatakkoord is wel afgesproken om voor hernieuwbare-energieprojecten te streven naar 50% lokaal eigendom.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien de nota naar aanleiding van het tweede verslag met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

De Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei,

Jo-Annes de Bat

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Realisatie
Energietransitie

Auteur
[redacted]

Aan de Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
6 oktober 2026

Kenmerk
KGG_DGRGG_RE / 108559074

Kopie aan

Bijlage(n)
2

nota
TER BESLISSING

Beantwoording tweede verslag Eerste Kamer, REDIII (vergunnen)

Parafenroute
[redacted]

Aanleiding
Op 29 september 2026 is het tweede verslag van de Eerste Kamercommissie voor Economische Zaken/ Klimaat en Groene Groei ontvangen over het wetsvoorstel voor de implementatie van EU-richtlijn REDIII, onderdeel vergunnen (het wetsvoorstel). In de bijlage vindt u de beantwoording op deze vragen. De Eerste Kamercommissie heeft in het verslag aangegeven de beantwoording graag binnen vier weken te ontvangen.

Geadviseerd besluit
- Akkoord gaan met de beantwoording van de vragen en toezending aan de Eerste Kamer, en de nota n.a.v. verslag te ondertekenen.

Kernpunten
- De Eerste Kamercommissie voor Economische Zaken/ Klimaat en Groene Groei heeft een tweede verslag uitgebracht naar aanleiding van de indiening van het wetsvoorstel. Het verslag bevat 9 vragen die met bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag worden beantwoord.

- De Eerste Kamercommissie heeft de nota naar aanleiding van het eerste verslag besproken in de procedurevergadering van 8 september jl. Daarbij gaven de fractieleden van de BBB aan toch nog vragen te hebben. Deze zijn gesteld in een tweede verslag.

- De vragen gaan onder andere over de milieueffectrapportage (mer), effecten van hernieuwbare energie-projecten, de scope van REDIII, financiële compensatie, netcongestie en behoud van draagvlak van omwonenden.

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Realisatie
Energietransitie

Kenmerk
KGG_DGRGG_RE / 108559074

Toelichting

REDIII zo snel mogelijk implementeren
In de Kamerbrief over netcongestie van 6 oktober 2025 zijn de Eerste en Tweede Kamer ingelicht over de beperkte meerwaarde van REDIII. Daarin is ook aangegeven dat hoewel de bijdrage van REDIII naar verwachting klein is, het kabinet geen mogelijkheid onbenut laat om de energietransitie te versnellen. Nederland is tevens verplicht deze richtlijn te implementeren in nationale wetgeving. Daarom is de inzet om de (zuivere) implementatie zo snel mogelijk af te ronden zonder nationale koppen. Daarbij staan internationale afspraken niet toe uitzonderingen die de richtlijn mogelijk maakt, ruimer te implementeren dan de richtlijn voorschrijft. Dit komt een aantal keer terug in de beantwoording.

Planning
- De richtlijn had deels uiterlijk 1 juli 2024 en deels 21 mei 2025 geïmplementeerd moeten zijn. Beide data zijn niet gehaald. Daarom heeft de Europese Commissie een infractieprocedure gestart.

- De implementatie van REDIII in nationale wetgeving gebeurt met een wetsvoorstel en een Algemene Maatregel van Bestuur (amvb). Het wetsvoorstel is op 16 juni aangenomen door de Tweede Kamer. Naar verwachting zal de nota naar aanleiding van het tweede verslag op 13 oktober in de Eerste Kamercommissie geagendeerd worden.

- We streven ernaar de volledige implementatie zo snel mogelijk af te ronden. Hierbij zijn we afhankelijk van een voorspoedige behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer.

Politieke context
- In de Tweede Kamer is regelmatig aandacht voor de implementatie van deze herziene richtlijn. Vanuit de Europese Commissie is er druk de richtlijn snel te implementeren.

- In oktober 2025 zijn beide Kamers geïnformeerd over de beperkte meerwaarde die REDIII (vergunnen) biedt.

- De Europese Commissie is zich bewust van de beperkte meerwaarde van dit onderdeel van REDIII (vergunnen). In het voorstel voor het Grids Package dat in december 2025 gepresenteerd is, zitten diverse aanpassingen van REDIII.